

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2001-2002

4 DECEMBER 2001

Wetsontwerp betreffende de anonimiteit van de getuigen

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 21 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 12

In het derde lid van het voorgestelde artikel 86ter, tussen de woorden «de onderzoeksrechter» en het woord «vragen», de woorden «vóór en tijdens het verhoor van de getuige» invoegen.

Verantwoording

Het gaat om een precisering die door de vertegenwoordiger van de minister in de Kamercommissie voor de Justitie is aangebracht op aanbeveling van de Raad van State (advies van de Raad van State, stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 59).

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-876 - 2000/2001:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

2-876 - 2001/2002:

Nrs. 2 en 3: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2001-2002

4 DÉCEMBRE 2001

Projet de loi relatif à l'anonymat des témoins

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

Nº 21 DE MME NYSSENS

Art. 12

À l'article 86ter, alinéa 3 proposé, insérer entre les mots «juge d'instruction» et les mots «les questions», les mots «, avant et pendant l'audition du témoin,».

Justification

Il s'agit d'une précision apportée par les représentants du ministre en commission de la Justice de la Chambre que le Conseil d'État recommande de faire figurer dans la disposition en projet (avis du Conseil d'État, doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 59).

Voir:

Documents du Sénat:

2-876 - 2000/2001:

Nº 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

2-876 - 2001/2002:

Nºs 2 et 3: Amendements.

Nr. 22 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 12

In het derde lid van het voorgestelde artikel 86ter, de laatste volzin vervangen als volgt:

«De onderzoeksrechter ontslaat de getuige van het antwoord op vragen die tot de bekendmaking van zijn identiteit zouden kunnen leiden.»

Verantwoording

Men ziet niet goed in hoe de rechter de getuige zou kunnen «verhinderen» te antwoorden op een vraag die tot de bekendmaking van zijn identiteit zou kunnen leiden. Het begrip «ontslaan» lijkt correcter.

Nr. 23 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 12

In het vierde lid van het voorgestelde artikel 86ter, de woorden «Indien het verbergen van de identiteit van de getuige het vereist,» vervangen door de woorden «Indien de veiligheid van de getuige of van een persoon uit zijn omgeving zulks vereist,».

Verantwoording

Volgens de Raad van State moet uit de voorgestelde bepaling duidelijk blijken dat het verhoren van de getuige in een afzonderlijke ruimte alleen toelaatbaar is als de veiligheid van de getuige of van een persoon uit zijn entourage zulks vereist. Deze verduidelijking moet worden aangebracht om de tekst in overeenstemming te brengen met de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens (arrest Van Mechelen tegen Nederland, 23 april 1997, *Rev. trim. dr. h.*, 1998, blz. 145) (advies van de Raad van State, stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 59).

Nr. 24 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 12

In het vierde lid van het voorgestelde artikel 86ter, de woorden «De Koning» vervangen door de woorden «De wet».

Verantwoording

Volgens de Raad van State is deze delegatie aan de Koning te vaag. De wet moet bepalen welke essentiële kenmerken de telecommunicatievoorziening moet hebben. In plaats van in dit wetsontwerp, zouden deze verduidelijkingen ook kunnen komen in een ander wetsontwerp (bijvoorbeeld een wetsontwerp betreffende de bescherming van bedreigde getuigen).

Nº 22 DE MME NYSSENS

Art. 12

À l'article 86ter, alinéa 3, proposé, remplacer le mot «empêche» par le mot «dispense».

Justification

On voit mal comment le juge pourrait empêcher le témoin de répondre à une question susceptible de révéler son identité. Le terme «dispenser» semble plus correct.

Nº 23 DE MME NYSSENS

Art. 12

À l'article 86ter, alinéa 4, proposé, remplacer les mots «si cette mesure est nécessaire pour préserver l'anonymat du témoin» par les mots «si la sécurité du témoin ou d'une personne de son entourage l'exige impérieusement».

Justification

Selon le Conseil d'État, la disposition en projet doit clairement faire apparaître que l'audition du témoin dans un autre local n'est admissible dans le seul cas où la sécurité du témoin ou d'une personne de son entourage l'exige impérieusement. Cette précision doit être apportée en vue d'assurer la conformité de cette disposition avec la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (arrêt Van Mechelen contre les Pays-Bas, 23 avril 1997, *Rev. trim. dr. H.*, 1998, p. 145) (avis du Conseil d'État, doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 59).

Nº 24 DE MME NYSSENS

Art. 12

À l'article 86ter, alinéa 4, proposé, remplacer les mots «Le Roi» par les mots «La loi».

Justification

Selon le Conseil d'État, cette délégation au Roi est trop imprécise. C'est la loi qui doit déterminer les caractéristiques essentielles de ce système de télécommunications. Toutefois, on peut concevoir que ces précisions n'apparaissent pas dans le présent projet de loi, mais dans un autre projet de loi (projet de loi relatif à la protection des témoins menacés par exemple).

Nr. 25 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 12

Het voorgestelde artikel 86quater vervangen als volgt:

«Art. 86quater. — Wanneer tegen de getuige wiens identiteit met toepassing van de artikelen 86bis en 86ter verborgen wordt gehouden, een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek is geopend omdat hij, in het kader van het afleggen van zijn getuigenis, feiten zou hebben gepleegd die een misdrijf uitmaken als bedoeld in hoofdstuk V van titel III of in hoofdstuk V van titel VII van boek II van het Strafwetboek, wordt de onderzoeksrechter die de verklaring van de betrokken getuige heeft afgenoem, ook met het onderzoek naar deze feiten belast.

Het hof of de rechtbank die uitspraak moeten doen in het kader van de artikelen 189bis of 315bis kunnen, na het openbaar ministerie gehoord te hebben, hetzij hun uitspraak uitstellen totdat een beslissing ten gronde is genomen over de feiten bedoeld in het vorige lid, hetzij het anonieme getuigenis waren uit de debatten.

Elk vonnis of arrest van veroordeling gewezen in het kader van de artikelen 189bis en 315bis dat in kracht van gewijsde is gegaan, kan bovendien worden herzien overeenkomstig de voorwaarden vastgesteld in hoofdstuk III, titel III, van boek II van het Wetboek van strafvordering, als later tegen de anonieme getuige een in kracht van gewijsde gegane veroordeling is uitgesproken wegens het afleggen van vals getuigenis ten nadele van de veroordeelde. »

Verantwoording

De Raad van State vindt dat artikel 86quater grondig moet worden herzien omdat deze bepaling te veel onzekerheid laat bestaan. Algemeen beschouwd blijft de ontworpen bepaling vaag over de gevolgen die het onderzoek na een klacht wegens vals getuigenis, meineed, eerroof of laster kan hebben op het verloop van het andere onderzoek in het kader waarvan aan de getuige anonimitet is verleend. De Raad van State vraagt zich af wat er precies gebeurt als een tweede onderzoeksrechter of zelfs een andere procureur des Konings beslist dat de klacht gegronde is en zo de betrouwbaarheid van de getuige op de helling komt te staan?

Is het bovendien wel coherent, zo gaat de Raad van State voort, dat de procureur des Konings in het kader van een klacht wegens eeroof of vals getuigenis kan nagaan of een getuige betrouwbaar is, terwijl het ontwerp aan de onderzoeksrechter de bevoegdheid verleent om te beslissen of die getuige al dan niet anoniem mag blijven?

Ten slotte vraagt de Raad van State zich af of de feitenrechters in de fase van de berechting hun uitspraak moeten uitstellen totdat uitspraak is gedaan over de vraag of de klacht gegronde is, of moeten ze daarentegen het anonieme getuigenis uit de debatten weren?

De Raad van State voegt daaraan toe dat de bewoeringen «ernstige en precieze aanwijzingen» al te vaag zijn (advies van de Raad van State, stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 60).

Nº 25 DE MME NYSSENS

Art. 12

Remplacer l'article 86quater proposé par ce qui suit:

«Art. 86quater. — Lorsqu'une information ou une instruction est ouverte à l'encontre d'un témoin dont l'identité a été tenue secrète en application des articles 86bis et 86ter, pour avoir commis, dans le cadre de son témoignage, des faits qui constituaient une infraction au chapitre V du titre III ou au chapitre V du titre VII du livre II du Code pénal, le juge d'instruction qui a acté la déclaration du témoin concerné est également chargé de l'instruction pour ces faits.

La cour ou le tribunal appelé à statuer dans le cadre des articles 189bis ou 315bis ont la faculté, après avoir entendu le ministère public, soit de surseoir à statuer jusqu'à ce qu'une décision au fond ait été rendue sur les faits visés à l'alinéa précédent, soit d'écartier le témoignage anonyme des débats.

Tout jugement ou arrêt de condamnation rendu dans le cadre des articles 189bis ou 315bis et passé en force de chose jugée peut, en outre, faire l'objet d'une révision aux conditions prévues au chapitre III, titre III, livre II, du Code d'instruction criminelle, si le témoin anonyme a subi ultérieurement pour faux témoignage contre le condamné une condamnation passée en force de chose jugée. »

Justification

Le Conseil d'État relève que l'article 86quater doit être fondamentalement revu car il laisse subsister beaucoup trop d'incertitudes. D'une manière générale, la disposition en projet reste imprécise sur les conséquences de l'instruction de la plainte pour faux témoignage, faux serment ou diffamation ou calomnie sur le déroulement de l'autre instruction dans le cadre de laquelle l'anonymat a été accordé au témoin. Que se passera-t-il exactement — s'interroge le Conseil d'État — si un deuxième juge d'instruction, voire un autre procureur du Roi, décide que la plainte est fondée et remet ainsi en cause la fiabilité du témoin ?

Par ailleurs, alors que le projet réserve au juge d'instruction le pouvoir de décider si oui ou non l'anonymat peut être accordé, est-il cohérent de permettre au procureur du Roi de vérifier ensuite la fiabilité de ce témoin dans le cadre d'une plainte pour diffamation ou faux témoignage — continue le Conseil d'État ?

Enfin, si l'on se trouve dans la phase du jugement, les juges du fond doivent-ils attendre avant de prononcer le jugement que l'on ait d'abord statué sur le bien-fondé de la plainte ou bien doivent-ils écartier le témoignage anonyme des débats — poursuit le Conseil d'État ?

Le Conseil d'État ajoute que la formule «des indications précises et sérieuses que des faits ont été commis ...» n'est pas claire (avis du Conseil d'État, doc. Chambre, nº 50-1185/001, p. 60).

Dit amendement wil deze bezwaren opvangen door het volgende te bepalen:

— De onderzoeksrechter die de anonieme getuigenverklaring heeft afgenoemd, onderzoekt ook de klachten wegens vals getuigenis, meineed, eerroof of laster tegen die getuige. Het is niet meer dan logisch dat de onderzoeksrechter die de betrouwbaarheid van de getuige heeft onderzocht, ook de klachten wegens vals getuigenis, meineed, enz. onderzoekt. Zo gaat geen tijd verloren bij de behandeling van het dossier en ontstaan geen controversen tussen de onderzoeksrechter of onderzoeksrechters en de procureur des Konings.

— Aangezien de kwestie van mogelijk vals getuigenis nauw verband houdt met de betrouwbaarheid van de getuige, lijkt het coherenter om de onderzoeksrechter veeleer dan de procureur des Konings te belasten met het onderzoek naar vals getuigenis, net zoals de ontworpen bepalingen de onderzoeksrechter belasten met de controle op de betrouwbaarheid van de getuige.

— Voor de fase van de berechting biedt het amendement een keuze: de rechbank of het hof stellen de uitspraak uit in afwachting van een beslissing over de gegrondheid van de klacht of zij beslissen om het anonieme getuigenis uit de debatten te weren. Die beslissing wordt genomen nadat het openbaar ministerie over deze kwestie is gehoord. De minister had deze keuzemogelijkheid ook al uitdrukkelijk vermeld in de Kamercommissie voor Justitie (stuk Kamer nr. 50-1185/001, blz. 38).

— Een procedure tot herziening van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest is altijd mogelijk, als later tegen de anonieme getuige een in kracht van gewijsde gegane veroordeling wegens vals getuigenis is uitgesproken. De artikelen 443 en volgende van het Wetboek van strafvordering zijn dan van toepassing. De minister heeft de Kamercommissie voor Justitie trouwens ook gewezen op de mogelijkheid van herziening van deze vonnissen of arresten (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 38).

Nr. 26 VAN MEVROUW NYSSSENS

(Subsidiair amendement op amendement nr. 25 van mevrouw Nyssens)

Art. 12

Het voorgestelde artikel 86*quater* vervangen als volgt:

«Art. 86*quater*. — Wanneer tegen de getuige wiens identiteit met toepassing van de artikelen 86bis en 86ter verborgen wordt gehouden, een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek is geopend omdat hij, in het kader van het afleggen van zijn getuigenis, feiten zou hebben gepleegd die een misdrijf uitmaken als bedoeld in hoofdstuk V van titel III of in hoofdstuk V van titel VII van boek II van het Strafwetboek, moet de onderzoeksrechter de identiteitsgegevens van deze getuige meedelen aan de procureur des Konings of aan de onderzoeksrechter die met het onderzoek naar deze feiten belast is. In dat geval mag de identiteit van deze getuige enkel aan deze magistraten en aan het onderzoeksgericht worden bekendgemaakt zolang er geen dagvaarding van het openbaar ministerie of geen verwijzing naar de bevoegde rechbank is.

Het hof of de rechbank die uitspraak moeten doen in het kader van de artikelen 189bis of 315bis kunnen,

Le présent amendement vise à répondre à ces objections en prévoyant que :

— Le juge d'instruction chargé de l'instruction pour les faits de faux témoignage, faux serment, diffamation ou calomnie est le même que celui qui a acté la déclaration du témoin anonyme concerné par ces faits. Il semble en effet logique que ce soit le même juge d'instruction qui a examiné la fiabilité du témoin qui instruise les plaintes pour faits de faux témoignages, faux serment, etc. Cela permet d'éviter des pertes de temps dans le traitement du dossier et des contradictions de point de vue entre juges d'instruction ou juge d'instruction et procureur du Roi.

— La question du faux témoignage étant intimement liée à celle de la fiabilité du témoin, il semble plus cohérent de réservé au juge d'instruction et non au procureur du Roi l'examen des faits de faux témoignages, tout comme la loi en projet réserve au juge d'instruction le contrôle de la fiabilité du témoin.

— Si l'on se trouve dans la phase du jugement, l'amendement prévoit une alternative: soit le tribunal ou la cour se sont à statuer dans l'attention de la décision rendue sur le bien-fondé de la plainte, soit décide d'écartier le témoignage anonyme des débats. Il prend la décision après avoir entendu le ministère public sur la question. Cette alternative avait été évoquée expressément par le ministre en commission de la Justice de la Chambre (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 38).

— Une procédure de révision d'un jugement ou d'un arrêt coulé en force de chose jugée est toujours possible, si le témoin anonyme a subi ultérieurement pour faux témoignage contre le condamné une condamnation passée en force de chose jugée. Les articles 443 et suivants du Code d'instruction criminelle sont alors d'application. Cette allusion à une révision possible du jugement ou de l'arrêt a été émise par le ministre en commission de la Justice de la Chambre (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 38).

Nº 26 DE MME NYSSSENS

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 25 de Mme Nyssens)

Art. 12

Remplacer l'article 86*quater* proposé par ce qui suit:

«Art. 86*quater*. — Lorsqu'une information ou une instruction est ouverte à l'encontre d'un témoin dont l'identité a été tenue secrète en application des articles 86bis et 86ter, pour avoir commis, dans le cadre de son témoignage, des faits qui constituaient une infraction au chapitre V du titre III ou au chapitre V du titre VII du livre II du Code pénal, le juge d'instruction est tenu de communiquer les données d'identité de ce témoin au procureur du Roi ou au juge d'instruction, chargé d'enquêter sur ces faits. Dans ce cas, et jusqu'au moment de la citation par le ministère public ou du renvoi au tribunal compétent, l'identité de ce témoin ne peut être révélée qu'à ces magistrats et à la juridiction d'instruction.

La cour ou le tribunal appelé à statuer dans le cadre des articles 189bis ou 315bis ont la faculté, après avoir

na het openbaar ministerie gehoord te hebben, hetzij hun uitspraak uitstellen totdat een beslissing ten gronde is genomen over de feiten bedoeld in het vorige lid, hetzij het anonieme getuigenis weren uit de debatten.

Elk vonnis of arrest van veroordeling gewezen in het kader van de artikelen 189bis en 315bis dat in kracht van gewijsde is gegaan, kan bovendien worden herzien overeenkomstig de voorwaarden vastgesteld in hoofdstuk III, titel III, van boek II van het Wetboek van strafvordering, als later tegen de anonieme getuige een in kracht van gewijsde gegane veroordeling is uitgesproken wegens het aflaggen van vals getuigenis ten nadele van de veroordeelde. »

Verantwoording

Dit amendement is subsidiair op het vorige. Het strekt ertoe de mogelijkheid te behouden als bepaald in het voorgestelde artikel 86^{quater} waarbij zowel de onderzoeksrechter als de procureur des Konings feiten als vals getuigenis, meineed, eerroof of laster kunnen onderzoeken. Het dossier wordt niet verwezen naar de onderzoeksrechter die de verklaring van de anonieme getuige heeft afgenomen.

Het tweede en derde lid zijn gelijk aan het vorige amendement. Er kan naar de verantwoording van dat amendement worden verwezen.

Nr. 27 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 10ter

Een artikel 10ter (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 10ter. — Wanneer tegen de getuige wiens identiteit met toepassing van de artikelen 86bis en 86ter verborgen wordt gehouden, een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek is geopend omdat hij, in het kader van het aflaggen van zijn getuigenis, feiten zou hebben gepleegd die een misdrijf uitmaken als bedoeld in hoofdstuk V van titel III of in hoofdstuk V van titel VII van boek II van het Strafwetboek, wordt de onderzoeksrechter die de verklaring van de betrokken getuige heeft afgenomen, ook met het onderzoek naar deze feiten belast.

Het hof of de rechtbank die uitspraak moeten doen in het kader van de artikelen 189bis of 315bis kunnen, na het openbaar ministerie gehoord te hebben, hetzij hun uitspraak uitstellen totdat een beslissing ten gronde is genomen over de feiten bedoeld in het vorige lid, hetzij het anonieme getuigenis waren uit de debatten.

Elk vonnis of arrest van veroordeling gewezen in het kader van de artikelen 189bis en 315bis dat in kracht van gewijsde is gegaan, kan bovendien worden herzien overeenkomstig de voorwaarden vastgesteld in hoofdstuk III, titel III, van boek II van het Wetboek

entendu le ministère public, soit de surseoir à statuer jusqu'à ce qu'une décision au fond ait été rendue sur les faits visés à l'alinéa précédent, soit d'écartez le témoignage anonyme des débats.

Tout jugement ou arrêt de condamnation rendu dans le cadre des articles 189bis ou 315bis et passé en force de chose jugée peut, en outre, faire l'objet d'une révision aux conditions prévues au chapitre III, titre III, livre II du Code d'instruction criminelle, si le témoin anonyme a subi ultérieurement pour faux témoignage contre le condamné une condamnation passée en force de chose jugée. »

Justification

Cet amendement est subsidiaire au précédent. Il garde la possibilité prévue dans l'actuel article 86^{quater} en projet tant pour un juge d'instruction que pour un procureur du Roi d'enquêter sur les faits de faux témoignage, faux serment, diffamation ou calomnie. Il n'y a pas de renvoi du dossier vers le juge d'instruction qui a acté la déclaration du témoin anonyme.

Pour le reste, les alinéas 2 et 3 sont identiques à l'amendement précédent. Il est renvoyé à la justification sous cet amendement.

Nº 27 DE MME NYSSENS

Art. 10ter

Insérer un article 10ter(nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 10ter. — Lorsqu'une information ou une instruction est ouverte à l'encontre d'un témoin dont l'identité a été tenue secrète en application des articles 86bis et 86ter, pour avoir commis, dans le cadre de son témoignage, des faits qui constituaient une infraction au chapitre V du titre III ou au chapitre V du titre VII du livre II du Code pénal, le juge d'instruction qui a acté la déclaration du témoin concerné est également chargé de l'instruction pour ces faits.

La cour ou le tribunal appelé à statuer dans le cadre des articles 189bis ou 315bis ont la faculté, après avoir entendu le ministère public, soit de surseoir à statuer jusqu'à ce qu'une décision au fond ait été rendue sur les faits visés à l'alinéa précédent, soit d'écartez le témoignage anonyme des débats.

Tout jugement ou arrêt de condamnation rendu dans le cadre des articles 189bis ou 315bis et passé en force de chose jugée peut, en outre, faire l'objet d'une révision aux conditions prévues au chapitre III, titre III, livre II, du Code d'instruction criminelle, si le

van strafvordering, als later tegen de anonieme getuige een in kracht van gewijsde gegane veroordeling is uitgesproken wegens het aflaggen van vals getuigenis ten nadele van de veroordeelde. »

Verantwoording

Dit amendement strekt ertoe de overeenstemming te bewaren tussen de gedeeltelijke en de volledige anonimiteit met betrekking tot bepalingen inzake vals getuigenis, meineed, eerroof en laster. Voor deze feiten bestaat er immers met betrekking tot de volledige anonimiteit een specifieke bepaling in artikel 12 (artikel 86^{quater} nieuw). Bij de gedeeltelijke anonimiteit wordt hierover niets gezegd.

De Raad van State vindt dat artikel 86^{quater} grondig moet worden herzien omdat deze bepaling teveel onzekerheid laat bestaan. Algemeen beschouwd blijft dit artikel vaag over de gevolgen die het onderzoek na een klacht wegens vals getuigenis, meineed, eerroof of laster kan hebben op het verloop van het andere onderzoek in het kader waarvan aan de getuige anonimiteit is verleend. De Raad van State vraagt zich af wat er precies gebeurt als een tweede onderzoeksrechter of zelfs een andere procureur des Konings beslist dat de klacht gegrond is en zo de betrouwbaarheid van de getuige op de helling komt te staan.

Is het bovendien wel coherent, zo gaat de Raad van State voort, dat de procureur des Konings in het kader van een klacht wegens eerroof of vals getuigenis kan nagaan of een getuige betrouwbaar is, terwijl het ontwerp aan de onderzoeksrechter de bevoegdheid verleent om te beslissen of die getuige al dan niet anoniem mag blijven?

Ten slotte vraagt de Raad van State zich af of de feitenrechters in de fase van de berechting hun uitspraak moeten uitstellen totdat uitspraak is gedaan over de vraag of de klacht gegrond is, of moeten ze daarentegen het anonieme getuigenis uit de debatten weren?

De Raad van State voegt daarvan toe dat de bewoordingen «ernstige en precieze aanwijzingen» al te vaag zijn (advies van de Raad van State, stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 60).

Dit amendement wil deze bezwaren opvangen door het volgende te bepalen:

— de onderzoeksrechter die de anonieme getuigenverklaring heeft afgenoem, onderzoekt ook de klachten wegens vals getuigenis, meineed, eerroof of laster tegen die getuige. Het lijkt immers logisch dat de onderzoeksrechter die de betrouwbaarheid van de getuige heeft onderzocht, ook de klachten onderzoekt over feiten van vals getuigenis, meineed enz. Op die manier worden vertragingen vermeden in de behandeling van het dossier en tegenstrijdigheden tussen de standpunten van verschillende onderzoeksrechters of van de onderzoeksrechter en de procureur des Konings.

— Aangezien de kwestie van mogelijk vals getuigenis nauw verband houdt met de betrouwbaarheid van de getuige, lijkt het coherenter om de onderzoeksrechter veeleer dan de procureur des Konings te belasten met het onderzoek naar vals getuigenis, net zoals de ontworpen bepalingen de onderzoeksrechter belasten met de controle op de betrouwbaarheid van de getuige.

— Voor de fase van de berechting biedt het amendement een keuze: de rechtkbank of het hof stellen de uitspraak uit in afwachting van een beslissing over de gegrondheid van de klacht of zij beslissen om het anonieme getuigenis uit de debatten te weren. Die beslissing wordt genomen nadat het openbaar ministerie over deze kwestie is gehoord. De minister had deze keuzemogelijkheid ook al uitdrukkelijk vermeld in de Kamercommissie voor Justitie (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 38).

témoin anonyme a subi ultérieurement pour faux témoignage contre le condamné une condamnation passée en force de chose jugée. »

Justification

Cet amendement vise à maintenir le parallélisme entre l'anonymat partiel et l'anonymat complet en ce qui concerne les dispositions relatives au faux témoignage, faux serment, à la diffamation et à la calomnie. En effet, ces faits font l'objet, en ce qui concerne l'anonymat complet, d'une disposition spécifique, à l'article 12 (article 86^{quater} nouveau). Rien n'est dit à ce propos en cas d'anonymat partiel.

À propos de l'article 86^{quater}, le Conseil d'État relève que cet article doit être fondamentalement revu car il laisse subsister beaucoup trop d'incertitudes. D'une manière générale, cet article reste imprécis sur les conséquences de l'instruction de la plainte pour faux témoignage, faux serment ou diffamation ou calomnie sur le déroulement de l'autre instruction dans le cadre de laquelle l'anonymat a été accordé au témoin. Que se passera-t-il exactement — s'interroge le Conseil d'État — si un deuxième juge d'instruction, voire un autre procureur du Roi, décide que la plainte est fondée et remet ainsi en cause la fiabilité du témoin ?

Par ailleurs, alors que le projet réserve au juge d'instruction le pouvoir de décider si oui ou non l'anonymat peut être accordé, est-il cohérent de permettre au procureur du Roi de vérifier ensuite la fiabilité de ce témoin dans le cadre d'une plainte pour diffamation ou faux témoignage — continue le Conseil d'État ?

Enfin, si l'on se trouve dans la phase du jugement, les juges doivent donc attendre avant de prononcer le jugement que l'on ait d'abord statué sur le bien-fondé de la plainte ou bien doivent-ils écarter le témoignage anonyme des débats — poursuit le Conseil d'État ?

Le Conseil d'État ajoute que la formule «des indications précises et sérieuses que des faits ont été commis ...» n'est pas claire (avis du Conseil d'État, doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 60).

Le présent amendement vise à répondre à ces objections en prévoyant que :

— Le juge d'instruction chargé de l'instruction pour les faits de faux témoignage, faux serment, diffamation ou calomnie est le même que celui qui a acté la déclaration du témoin anonyme concerné par ces faits. Il semble en effet logique que ce soit le même juge d'instruction qui a examiné la fiabilité du témoin qui instruise les plaintes pour faits de faux témoignages, faux serment etc. Cela permet d'éviter des pertes de temps dans le traitement du dossier et des contradictions de point de vue entre juges d'instruction ou juge d'instruction et procureur du Roi.

— La question du faux témoignage étant intimement liée à celle de la fiabilité du témoin, il semble plus cohérent de réservé au juge d'instruction et non au procureur du Roi l'examen des faits de faux témoignages, tout comme la loi en projet réserve au juge d'instruction le contrôle de la fiabilité du témoin.

— Si l'on se trouve dans la phase du jugement, l'amendement prévoit une alternative: soit le tribunal ou la cour se raseoit à statuer dans l'attention de la décision rendue sur le bien-fondé de la plainte, soit décide d'écarter le témoignage anonyme des débats. Il prend la décision après avoir entendu le ministère public sur la question. Cette alternative avait été évoquée expressément par le ministre en commission de la Justice de la Chambre (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 38).

— Een procedure tot herziening van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest is altijd mogelijk, als later tegen de anonieme getuige een in kracht van gewijsde gegane veroordeling wegens vals getuigenis is uitgesproken. De artikelen 443 en volgende van het Wetboek van strafvordering zijn dan van toepassing. De minister heeft de Kamercommissie voor Justitie trouwens ook gewezen op de mogelijkheid van herziening van deze vonnissen of arresten (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 38).

— Une procédure de révision d'un jugement ou d'un arrêt coulé en force de chose jugée est toujours possible, si le témoin anonyme a subi ultérieurement pour faux témoignage contre le condamné une condamnation passée en force de chose jugée. Les articles 443 et suivants du Code d'instruction criminelle sont alors d'application. Cette allusion à une révision possible du jugement ou de l'arrêt a été émise par le ministre en commission de la Justice de la Chambre (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 38).

Nr. 28 VAN MEVROUW NYSSSENS

(Subsidiair amendement op amendement nr. 27 van mevrouw Nyssens)

Art. 10ter (nieuw)

Een artikel 10ter (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 10ter. — Wanneer tegen de getuige wiens identiteit met toepassing van de artikelen 86bis en 86ter verborgen wordt gehouden, een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek is geopend omdat hij, in het kader van het afleggen van zijn getuigenis, feiten zou hebben gepleegd die een misdrijf uitmaken als bedoeld in hoofdstuk V van titel III of in hoofdstuk V van titel VII van boek II van het Strafwetboek, moet de onderzoeksrechter de identiteitsgegevens van deze getuige meedelen aan de procureur des Konings of aan de onderzoeksrechter die met het onderzoek naar deze feiten belast is. In dat geval mag de identiteit van deze getuige enkel aan deze magistraten en aan het onderzoeksgericht worden bekendgemaakt zolang er geen dagvaarding van het openbaar ministerie of geen verwijzing naar de bevoegde rechtbank is.

Het Hof of de rechtbank die uitspraak moeten doen in het kader van de artikelen 189bis of 315bis kunnen, na het openbaar ministerie gehoord te hebben, hetzij hun uitspraak uitstellen totdat een beslissing ten gronde is genomen over de feiten bedoeld in het vorige lid, hetzij het anonieme getuigenis weren uit de debatten.

Elk vonnis of arrest van veroordeling gewezen in het kader van de artikelen 189bis en 315bis dat in kracht van gewijsde is gegaan, kan bovendien worden herzien overeenkomstig de voorwaarden vastgesteld in hoofdstuk III, titel III, van boek II van het Wetboek van strafvordering, als later tegen de anonieme getuige een in kracht van gewijsde gegane veroordeling is uitgesproken wegens het afleggen van vals getuigenis ten nadele van de veroordeelde.»

Nº 28 DE MME NYSSSENS

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 27 de Mme Nyssens)

Art. 10ter (nouveau)

Insérer un article 10ter(nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 10ter. — Lorsqu'une information ou une instruction est ouverte à l'encontre d'un témoin dont l'identité a été tenue secrète en application des articles 86bis et 86ter, pour avoir commis, dans le cadre de son témoignage, des faits qui constituerait une infraction au chapitre V du titre III ou au chapitre V du titre VII du livre II du Code pénal, le juge d'instruction est tenu de communiquer les données d'identité de ce témoin au procureur du Roi ou au juge d'instruction, chargé d'enquêter sur ces faits. Dans ce cas, et jusqu'au moment de la citation par le ministère public ou du renvoi au tribunal compétent, l'identité de ce témoin ne peut être révélée qu'à ces magistrats et à la juridiction d'instruction.

La Cour ou le tribunal appelé à statuer dans le cadre des articles 189bis ou 315bis ont la faculté, après avoir entendu le ministère public, soit de surseoir à statuer jusqu'à ce qu'une décision au fond ait été rendue sur les faits visés à l'alinéa précédent, soit d'écartier le témoignage anonyme des débats.

Tout jugement ou arrêt de condamnation rendu dans le cadre des articles 189bis ou 315bis et passé en force de chose jugée peut, en outre, faire l'objet d'une révision aux conditions prévues au chapitre III, titre III, livre II, du Code d'instruction criminelle, si le témoin anonyme a subi ultérieurement pour faux témoignage contre le condamné une condamnation passée en force de chose jugée.»

Verantwoording	Justification
Dit amendement is subsidiair op het vorige. Het strekt ertoe de mogelijkheid te behouden als bepaald in het voorgestelde artikel 86 <i>quater</i> waarbij zowel de onderzoeksrechter als de procureur des Konings feiten als vals getuigenis, meineed, eerroof of laster kunnen onderzoeken. Het dossier wordt niet verwezen naar de onderzoeksrechter die de verklaring van de anonieme getuige heeft afgenomen.	Cet amendement est subsidiaire au précédent. Il garde la possibilité prévue dans l'actuel article 86 <i>quater</i> en projet tant pour un juge d'instruction que pour un procureur du Roi d'enquêter sur les faits de faux témoignage, faux serment, diffamation ou calomnie. Il n'y a pas de renvoi du dossier vers le juge d'instruction qui a acté la déclaration du témoin anonyme.
Het tweede en derde lid zijn gelijk aan het vorige amendement. Er kan naar de verantwoording van dat amendement worden verwezen.	Pour le reste, les alinéas 2 et 3 sont identiques à l'amendement précédent. Il est renvoyé à la justification sous cet amendement.
Nr. 29 VAN MEVROUW NYSSENS	Nº 29 DE MME NYSSENS
Art. 14	Art. 14
In het tweede lid van het voorgestelde artikel 189bis, tussen de woorden «de beklaagde» en de woorden «of van de burgerlijke partij» de woorden «van de getuige» invoegen.	À l'article 189bis, alinéa 2, proposé, insérer après les mots «du prévenu», les mots «, du témoin».
Verantwoording	Justification
Het is niet objectief en redelijk te verantwoorden waarom de getuige niet zou kunnen worden gehoord op diens eigen verzoek.	Il n'y a pas de justification objective et raisonnable pour laquelle l'audition du témoin ne pourrait avoir lieu à sa propre demande.
Wenselijk is in dit verband het parallelisme te behouden met wat bepaald is in geval van gedeeltelijke anonimiteit voor het verhoor van de getuige door de onderzoeksrechter, de rechtbank of het hof (artikelen 75bis, 155bis en 317bis) en in geval van volledige anonimiteit voor het verhoor van de getuige door de onderzoeksrechter (artikel 86bis, § 1) (zie ook advies van de «Ordre des barreaux francophones et germanophone»).	Il convient à cet égard de conserver le parallélisme avec ce qui est prévu en cas d'anonymat partiel, pour l'audition du témoin par le juge d'instruction, le tribunal ou la cour (articles 75bis, 155bis et 317bis) et en cas d'anonymat complet, pour l'audition du témoin par le juge d'instruction (article 86bis, § 1 ^{er}) (voyez aussi l'avis de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone»).
Nr. 30 VAN MEVROUW NYSSENS	Nº 30 DE MME NYSSENS
Art. 14	Art. 14
In het tweede lid van het voorgestelde artikel 189bis, de woorden «of van de burgerlijke partij» vervangen door de woorden «, de burgerlijke partij of hun raadslieden».	À l'article 189bis, alinéa 2, proposé, remplacer les mots «ou de la partie civile» par les mots «, de la partie civile ou de leurs conseils».
Verantwoording	Justification
Behoud van het parallelisme met wat bepaald is voor het verhoor door de onderzoeksrechter, de rechtbank of het hof van een getuige die de gedeeltelijke anonimiteit geniet (artikelen 75bis, 155bis en 317bis) en voor het verhoor door de onderzoeksrechter van een getuige die de volledige anonimiteit geniet (artikel 86bis, § 1).	Maintien du parallélisme avec ce qui est prévu pour l'audition par le juge d'instruction, le tribunal ou la cour d'un témoin sous couvert d'anonymat partiel (articles 75bis, 155bis et 317bis) et pour l'audition par le juge d'instruction d'un témoin sous couvert d'anonymat complet (article 86bis, § 1 ^{er}).
Nr. 31 VAN MEVROUW NYSSENS	Nº 31 DE MME NYSSENS
Art. 14	Art. 14
De eerste zin van het voorgestelde artikel 189bis, tweede lid, vervangen als volgt:	Remplacer la première phrase de l'article 189bis, alinéa 2, proposé, par ce qui suit:
«De rechtbank kan hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de getuige, hetzij op vordering van het	«Le tribunal peut décider, soit d'office, soit à la demande du témoin, soit sur réquisition du ministère

openbaar ministerie of op verzoek van de beklaagde, van de burgerlijke partij of van hun raadslieden, beslissen of getuige bedoeld in het vorige lid opnieuw te verhoren. In dat geval behoudt de getuige aan wie overeenkomstig artikel 86bis volledige anonimiteit is verleend, zijn volledige anonimiteit.

De rechtbank kan op dezelfde manier beslissen om een getuige die nog niet ondervraagd is door de onderzoeksrechter, de volledige anonimiteit toe te kennen en hem te verhoren. De volledige anonimiteit wordt verleend met toepassing van artikel 86bis, §§ 1 en 2.

Vooraleer de rechtbank beslist de volledige anonimiteit toe te kennen neemt zij kennis van alle identiteitsgegevens van de getuige en onderzoekt zij diens betrouwbaarheid. Hiertoe onderzoekt zij met name :

- *de ernst van de redenen die de getuige opgeeft om bepaalde identiteitsgegevens geheim te houden;*
- *het mogelijk belang dat deze getuige erbij heeft om te getuigen;*
- *de mogelijke verhouding van ondergeschiktheid tussen de getuige en de partijen in rechte en in feite.*

De rechtbank stelt een proces-verbaal op waarin zij alle identiteitsgegevens van de getuige opneemt alsmede de feitelijke gegevens die de beslissing kunnen rechtvaardigen.

Dit proces-verbaal wordt overgezonden aan de procureur des Konings, die een register bijhoudt van alle identiteitsgegevens van alle getuigen aan wie de gedeeltelijke anonimiteit is toegekend.

De Koning bepaalt welk gebruik van dit register kan worden gemaakt alsmede de nadere regels betreffende de raadpleging ervan.

De beslissing van de rechtbank geeft de redenen aan die de volledige anonimiteit al dan niet rechtvaardigen. Van de beslissing van de rechtbank geeft de griffier kennis aan de procureur des Konings en bij een ter post aangetekende brief aan de getuige, de beklaagde, de burgerlijke partij en hun raadslieden.

Wanneer de rechtbank besluit een getuige opnieuw te verhoren of een nieuwe getuige te verhoren, voegt zij bij haar beslissing eveneens de oproep waarin de partijen bedoeld in het vorige lid worden uitgenodigd op een door de rechtbank gekozen plaats en een door de rechtbank bepaald tijdstip om het verhoor van de getuige bij te wonen. Het verhoor vindt plaats achter gesloten deuren. Het openbaar ministerie, de beklaagde, de burgerlijke partij en hun raadslieden kunnen voor en tijdens het verhoor van de getuige aan de rechtbank de vragen voorleggen waarvan zij willen dat ze gesteld worden. De rechtbank ontslaat de getuige van het antwoord op iedere vraag die zou kunnen leiden tot het onthullen van zijn identiteit.

public ou à la requête du prévenu, de la partie civile ou de leurs conseils, de réentendre le témoin visé à l'alinéa précédent. Dans ce cas, le témoin à qui a été octroyé l'anonymat complet conformément à l'article 86bis conserve son anonymat complet.

Le tribunal peut aussi décider, de la même manière, d'entendre, sous couvert de l'anonymat complet, un témoin qui n'a pas encore été interrogé par le juge d'instruction. L'anonymat complet se justifie aux conditions de l'article 86bis, §§ 1er et 2.

Avant de décider d'accorder l'anonymat complet, le tribunal prend connaissance de l'identité complète du témoin et contrôle sa fiabilité. À cette fin, il vérifie notamment :

- *le sérieux des raisons pour lesquelles le témoin désire conserver certaines données de son identité anonyme;*
- *l'intérêt éventuel de ce témoin à témoigner;*
- *le lien de subordination éventuel du témoin en droit et en fait à l'égard des parties.*

Il dresse un procès-verbal dans lequel il est fait mention de l'identité complète du témoin ainsi que des éléments de fait qui sont de nature à justifier sa décision.

Ce procès-verbal est transmis au procureur du Roi, lequel tient un registre contenant l'identité complète de tous les témoins ayant bénéficié de l'anonymat partiel.

Le Roi précise l'usage qui peut être fait de ce registre, ainsi que les modalités relatives à sa consultation.

La décision du tribunal indique les raisons pour lesquelles l'anonymat complet se justifie ou ne se justifie pas. Elle est notifiée par le greffier au procureur du Roi et, par lettre recommandée à la poste, au témoin, au prévenu ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils.

Lorsque le tribunal décide de réentendre un témoin ou d'entendre un nouveau témoin, le tribunal joint à sa décision la convocation par laquelle les parties visées à l'alinéa précédent sont invitées à être présentes à un endroit indiqué par lui et à un moment fixé par lui, aux fins d'assister à l'audition du témoin. L'audition a lieu à huis clos. Le ministère public, le prévenu, la partie civile et leurs conseils peuvent soumettre au tribunal, avant et pendant l'audition du témoin, les questions qu'ils souhaitent voir poser. Le tribunal dispense le témoin de répondre à toute question susceptible de conduire à la divulgation de son identité. Lors de l'audition, le tribunal prend toutes les mesures raisonnablement nécessaires pour préser-

Tijdens het verhoor neemt de rechtbank alle maatregelen die redelijkerwijze nodig zijn om de volledige anonimiteit van de getuige te vrijwaren. Voor het overige wordt er gehandeld conform artikel 86ter.

De bepaalde vormvoorschriften zijn voorgescreven op straffe van nietigheid van het getuigenis dat met toepassing van dit artikel wordt afgelegd. »

Verantwoording

Het ontwerp machtigt de feitenrechter om bevelen te geven aan de onderzoeksrechter. Aangezien het gaat om rechters met dezelfde rang, lijkt deze oplossing ons moeilijk uitvoerbaar.

De Raad van State wijst er bovendien op dat de oplossing waarbij de rechtbank (of een lid van de rechtbank) zelf de beklaagde ondervraagt, eventueel in raadkamer of via een andere techniek waarbij de anonimiteit van de getuige gevrijwaard blijft, in de rechtspraak van het Europees Hof voor de bescherming van de rechten van de mens wordt verkozen boven de oplossing waarbij een onderzoeksmagistraat het verhoor uitvoert, hetzij in het kader van het vooronderzoek waarmee hij belast is, hetzij gedurende de rechtspleging ten gronde (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 49).

Dit amendement stelt deze oplossing voor, die trouwens overeenstemt met wat het ontwerp bepaalt bij het verhoor van een gedeeltelijk anonieme getuige bij de feitenrechters. In dat geval treedt de onderzoeksrechter niet op als het om een nieuwe getuige gaat.

Rekening houdend met de opmerkingen van de Raad van State tracht dit amendement ook een onderscheid te maken tussen het nieuwe verhoor van een getuige die reeds door de onderzoeksrechter verhoord is, en het verhoor van een nieuwe getuige. Ook het begrip «nieuwe getuige» wordt verduidelijkt (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 61).

Nr. 32 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 14

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 189bis, de laatste twee volzinnen vervangen als volgt:

«Tegen de beslissing van de rechtbank kan beroep aangetekend worden door middel van een verklaring die binnen acht dagen wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank die de beslissing heeft gewezen. Deze termijn gaat in op de dag dat de rechtbank de beslissing neemt. Het beroep schorst de beslissing. Het beroep tegen deze beslissing kan worden aangetekend door de getuige, door het openbaar ministerie, door de beklaagde en door de burgerlijke partij.

Het beroep wordt aangetekend voor het hof van beroep. Het hof van beroep doet uitspraak zonder debat binnen twee weken na het neerleggen van de verklaring.

Uiterlijk achtenveertig uur op voorhand stelt de griffier de getuige, de inverdenkinggestelde, de burgerlijke partij en hun raadslieden per fax of bij een ter post aangetekende brief in kennis van plaats, dag en uur van de zitting.

ver l'anonymat du témoin. Pour le reste, il est procédé conformément à l'article 86ter.

Les formalités prévues au présent article sont prescrites à peine de nullité du témoignage effectué en application du présent article. »

Justification

Le texte en projet habilité le juge du fond à donner des ordres à un juge d'instruction. Dès lors qu'il s'agit de juges de même rang, la solution nous paraît difficilement praticable.

Par ailleurs, le Conseil d'État rappelle que la solution où le tribunal (ou un membre du tribunal) interroge lui-même le témoin, éventuellement en chambre du conseil ou selon une autre technique permettant de préserver l'anonymat du témoin est, dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, préférée à celle où l'audition est effectuée par un magistrat d'instruction soit dans le cadre d'une enquête préliminaire dont il est chargé, soit pendant la procédure au fond (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 49).

Le présent amendement opte pour cette solution, laquelle a, par ailleurs, le mérite de conserver le parallélisme avec ce que le projet prévoit en cas d'audition d'un témoin sous couvert d'anonymat partiel devant les juridictions de fond. Dans ce dernier cas, s'il s'agit d'un nouveau témoin, le juge d'instruction n'intervient pas.

Faisant suite aux remarques du Conseil d'État, l'amendement tente, par ailleurs, de distinguer au niveau procédure la ré-audition d'un témoin déjà entendu par le juge d'instruction et celle d'un nouveau témoin. Il précise également la notion de «nouveau témoin» (doc. Chambre n° 50-1185/001, p. 61).

Nº 32 DE MME NYSSENS

Art. 14

À l'article 189bis, alinéa 2, proposé, remplacer les deux dernières phrases par ce qui suit :

«Il peut être interjeté appel de la décision du tribunal, par déclaration faite, dans un délai de huit jours, au greffe du tribunal qui a rendu la décision. Ce délai court à compter du jour de la décision du tribunal. Le recours a un effet suspensif sur cette décision. L'appel de cette décision appartient au témoin, au ministère public, au prévenu ainsi qu'à la partie civile.

L'appel est porté devant la cour d'appel. La cour d'appel statue sans débat dans les quinze jours du dépôt de la déclaration.

Le greffier donne avis au témoin, à l'inculpé, ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils, par télécopie ou par lettre recommandée à la poste, des lieu, jour et heure de l'audience, au plus tard quarante-huit heures à l'avance.

Het hof van beroep kan de procureur des Konings, de getuige, de inverdenkinggestelde, de burgerlijke partij en hun raadslieden afzonderlijk verhoren. »

Verantwoording

In dit verband wordt opnieuw verwezen naar het advies van de Raad van State (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 51) en naar het advies van de «Ordre des barreaux francophones et germanophones» alsmede naar de rechtsleer terzake. Het is wenselijk te voorzien in een beroep tegen de beslissing om al dan niet een nieuwe getuige te verhoren of een reeds verhoorde getuige opnieuw te verhoren, waarbij de volledige anonimiteit wordt toegekend. Krachtens het ontwerp blijven het openbaar ministerie, de burgerlijke partij en de beklaagde over een aantal beroepsmogelijkheden beschikken. Volgens de regeling die bij het ontwerp wordt ingevoerd, is de getuige de enige die de beslissing waarbij hem de anonimiteit wordt geweigerd, niet kan aanvechten. Terwijl het doel van het ontwerp erin bestaat de getuige te beschermen, is hij de enige die geen enkel beroep kan aantekenen. Die situatie is des te erger daar hem strafsancties kunnen worden opgelegd indien hij weigert te getuigen, zo merkt de Raad van State op. De Raad van State besluit en vraagt zich af of het feit dat de getuige geen beroep kan aantekenen, zowel inzake gedeeltelijke anonimiteit als inzake volledige anonimiteit, het nagestreefde doel niet voorbij schiet en of het ontwerp op dat punt het grondwettelijke gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel niet schendt.

Het beroep waarin dit amendement voorziet, kan het verloop van het strafonderzoek niet al te zeer hinderen daar de vertraging maximaal drie weken zou bedragen.

Nr. 33 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 15

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 315bis, tussen de woorden «de beschuldigde» en de woorden «of van de burgerlijke partij» de woorden «, van de getuige» invoegen.

Verantwoording

Het is niet objectief en redelijk te verantwoorden waarom de getuige niet zou kunnen worden gehoord op diens eigen verzoek.

Wenselijk is in dit verband het parallelisme te behouden met wat bepaald is in geval van gedeeltelijke anonimiteit voor het verhoor van de getuige door de onderzoeksrechter, de rechtkbank of het hof (artikelen 75bis, 155bis en 317bis) en in geval van volledige anonimiteit voor het verhoor van de getuige door de onderzoeksrechter (artikel 86bis, § 1) (zie ook advies van de «Ordre des barreaux francophones et germanophone»).

Nr. 34 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 15

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 315bis, de woorden «of van de burgerlijke partij» vervangen door de woorden «, de burgerlijke partij of hun advocaten».

La cour d'appel peut entendre séparément le procureur du Roi, le témoin, l'inculpé, ainsi que la partie civile et leurs conseils. »

Justification

Il est à nouveau fait référence à ce sujet à l'avis du Conseil d'État (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 51) et à l'avis émis par l'Ordre des barreaux francophones et germanophone, ainsi qu'à la doctrine en la matière. Il convient d'organiser un recours contre la décision favorable ou non d'entendre un nouveau témoin ou de réentendre un témoin déjà entendu, sous couvert de l'anonymat complet. En effet, en vertu du projet certains recours restent possibles en faveur du ministère public, de la partie civile et du prévenu. Dans le système mis en place, seul le témoin est dans l'impossibilité de contester la décision refusant de lui accorder l'anonymat. Alors que l'objectif poursuivi par le projet est de protéger le témoin, cette personne est la seule personne qui ne peut mettre en œuvre un quelconque recours. Cette situation est d'autant plus grave que des sanctions pénales peuvent lui être infligées si elle refuse de témoigner, note le Conseil d'État, lequel conclut en se demandant si cette absence de recours, tant en matière d'anonymat partiel qu'en matière d'anonymat complet, n'est pas disproportionnée par rapport au but poursuivi et si le projet ne viole pas, sur ce point, le principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination.

Le recours tel que prévu par le présent amendement ne peut entraver trop lourdement le déroulement de l'enquête pénale, dès lors que celle-ci ne serait retardée au maximum que de trois semaines.

Nº 33 DE MME NYSSENS

Art. 15

À l'article 315bis, alinéa 2, proposé, insérer après les mots «de l'accusé» les mots «, du témoin».

Justification

Il n'y a pas de justification objective et raisonnable pour laquelle l'audition du témoin ne pourrait avoir lieu à sa propre demande.

Il convient à cet égard de conserver le parallélisme avec ce qui est prévu en cas d'anonymat partiel, pour l'audition du témoin par le juge d'instruction, le tribunal ou la cour (articles 75bis, 155bis et 317bis) et en cas d'anonymat complet, pour l'audition du témoin par le juge d'instruction (article 86bis, § 1er) (voyez aussi l'avis de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone).

Nº 34 DE MME NYSSENS

Art. 15

À l'article 315bis, alinéa 2, proposé, remplacer les mots «ou de la partie civile» par les mots «de la partie civile ou de leurs conseils».

Verantwoording

Behoud van het parallelisme met wat bepaald is voor het verhoor door de onderzoeksrechter, de rechtbank of het hof van een getuige die de gedeeltelijke anonimiteit geniet (artikelen 75bis, 155bis en 317bis) en voor het verhoor door de onderzoeksrechter van een getuige die de volledige anonimiteit geniet (artikel 86bis, § 1).

Nr. 35 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 15

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 315bis, vervangen als volgt:

« De voorzitter kan hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de getuige, hetzij op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de beklaagde, van de burgerlijke partij of van hun raadslieden, beslissen de getuige bedoeld in het vorige lid opnieuw te verhoren. In dat geval behoudt de getuige aan wie overeenkomstig artikel 86bis volledige anonimiteit is verleend, zijn volledige anonimiteit.

De voorzitter kan op dezelfde manier beslissen om een getuige die nog niet ondervraagd is door de onderzoeksrechter, de volledige anonimiteit toe te kennen en hem te verhoren. De volledige anonimiteit wordt verleend met toepassing van artikel 86bis, §§ 1 en 2.

Vooraleer de voorzitter beslist de volledige anonimiteit toe te kennen neemt hij kennis van alle identiteitsgegevens van de getuige en onderzoekt hij diens betrouwbaarheid. Hiertoe onderzoekt hij met name :

- *de ernst van de redenen die de getuige opgeeft om bepaalde identiteitsgegevens geheim te houden;*
- *het mogelijk belang dat deze getuige erbij heeft om te getuigen;*
- *de mogelijke verhouding van ondergeschikttheid tussen de getuige en de partijen in rechte en in feite.*

De voorzitter stelt een proces-verbaal op waarin hij alle identiteitsgegevens van de getuige opneemt alsmede de feitelijke gegevens die de beslissing kunnen rechtvaardigen.

Dit proces-verbaal wordt overgezonden aan de procureur-generaal, die een register bijhoudt van alle identiteitsgegevens van alle getuigen aan wie de volledige anonimiteit is toegekend.

De Koning bepaalt welk gebruik van dit register kan worden gemaakt alsmede de nadere regels betreffende de raadpleging ervan.

De beslissing van de voorzitter geeft de redenen aan die de volledige anonimiteit al dan niet rechtvaardigen. Van de beslissing van de voorzitter geeft de griffier kennis aan het openbaar ministerie en bij een ter

Justification

Maintien du parallélisme avec ce qui est prévu pour l'audition par le juge d'instruction, le tribunal ou la cour d'un témoin sous couvert d'anonymat partiel (articles 75bis, 155bis et 317bis) et pour l'audition par le juge d'instruction d'un témoin sous couvert d'anonymat complet (article 86bis, § 1er).

Nº 35 DE MME NYSSENS

Art. 15

Remplacer l'article 315bis, alinéa 2, proposé, parce qui suit :

« Le président peut décider, soit d'office, soit à la demande du témoin, soit sur réquisition du ministère public ou à la requête du prévenu, de la partie civile ou de leurs conseils, de réentendre le témoin visé à l'alinéa précédent. Dans ce cas, le témoin à qui a été octroyé l'anonymat complet conformément à l'article 86bis, conserve son anonymat complet.

Le président peut aussi décider, de la même manière, d'entendre, sous couvert de l'anonymat complet, un témoin qui n'a pas encore été interrogé par le juge d'instruction. L'anonymat complet se justifie aux conditions de l'article 86bis, §§ 1er et 2.

Avant de décider d'accorder l'anonymat complet, le président prend connaissance de l'identité complète du témoin et contrôle sa fiabilité. À cette fin, il vérifie notamment :

- *le sérieux des raisons pour lesquelles le témoin désire conserver certaines données de son identité anonyme;*
- *l'intérêt éventuel de ce témoin à témoigner;*
- *le lien de subordination éventuel du témoin en droit et en fait à l'égard des parties.*

Il dresse un procès-verbal dans lequel il est fait mention de l'identité complète du témoin ainsi que des éléments de fait qui sont de nature à justifier sa décision.

Ce procès-verbal est transmis au procureur général, lequel tient un registre contenant l'identité complète de tous les témoins ayant bénéficié de l'anonymat complet.

Le Roi précise l'usage qui peut être fait de ce registre, ainsi que les modalités relatives à sa consultation.

La décision du président indique les raisons pour lesquelles l'anonymat complet se justifie ou ne se justifie pas. Elle est notifiée par le greffier au ministère public et, par lettre recommandée à la poste, au

post aangetekende brief aan de getuige, de beschuldigde, de burgerlijke partij en hun raadslieden.

Wanneer de voorzitter besluit een getuige opnieuw te verhoren of een nieuwe getuige te verhoren, voegt hij bij zijn beslissing eveneens de oproep waarin de partijen bedoeld in het vorige lid worden uitgenodigd op een door de voorzitter gekozen plaats en een door de voorzitter bepaald tijdstip om het verhoor van de getuige bij te wonen. Het verhoor vindt plaats achter gesloten deuren. Het openbaar ministerie, de beschuldigde, de burgerlijke partij en hun raadslieden kunnen voor en tijdens het verhoor van de getuige aan de voorzitter de vragen voorleggen waarvan zij willen dat ze gesteld worden. De voorzitter ontslaat de getuige van het antwoord op iedere vraag die zou kunnen leiden tot het onthullen van zijn identiteit. Tijdens het verhoor neemt de voorzitter alle maatregelen die redelijkerwijze nodig zijn om de volledige anonimiteit van de getuige te vrijwaren. Voor het overige wordt er gehandeld conform artikel 86ter.

De in dit artikel bepaalde vormvoorschriften zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid van het getuigenis dat met toepassing van dit artikel wordt aangelegd. »

Verantwoording

Dit amendement strekt er voornamelijk toe de gezworenen het recht te geven om, als zij de getuige niet rechtstreeks mogen ondervragen, toch minstens het verhoor door de voorzitter te mogen bijwonen om hun persoonlijke mening te vormen.

Nr. 36 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 3bis (nieuw)

Een artikel 3bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 3bis. — In hetzelfde wetboek wordt een artikel 75quater ingevoegd, luidende :

«Art. 75quater. — Getuigenverklaringen verkregen met toepassing van artikel 75bis kunnen alleen in aanmerking komen als bewijs op voorwaarde dat zij in afdoende mate steun vinden in andere bewijsmiddelen. »

Verantwoording

Het gaat niet aan om in het kader van de artikelen 75bis, 155bis en 317bis een onderscheid te maken tussen de bewijswaarde van een volledig anonieme dan wel van een gedeeltelijke anonieme getuigenverklaring. De anonimiteit kan immers slaan op een of meerdere essentiële identiteitsgegevens, ook de naam van de getuige.

Zowel de gedeeltelijke als de volledige anonimiteit kunnen ernstige hindernissen opwerpen voor de rechten van de verdediging. Ook dat vraagt om een correctief. In het andere geval zou er onverenigbaarheid kunnen ontstaan met de rechtspraak van het

témoin, à l'accusé ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils.

Lorsque le président décide de réentendre un témoin ou d'entendre un nouveau témoin, il joint à sa décision la convocation par laquelle les parties visées à l'alinéa précédent sont invitées à être présentes à un endroit indiqué par lui et à un moment fixé par lui, aux fins d'assister à l'audition du témoin. L'audition a lieu à huis clos. Le ministère public, l'accusé, la partie civile et leurs conseils, ainsi que les juges et les jurés peuvent soumettre au président, avant et pendant l'audition du témoin, les questions qu'ils souhaitent voir poser. Le président dispense le témoin de répondre à toute question susceptible de conduire à la divulgation de son audition. Lors de l'audition, le président prend toutes les mesures raisonnablement nécessaires pour préserver l'anonymat complet du témoin. Pour le reste, il est procédé conformément à l'article 86ter.

Les formalités prévues au présent article sont prescrites à peine de nullité du témoignage effectué en application du présent article.»

Justification

Cet amendement vise essentiellement à préserver le droit pour les jurés sinon d'interroger directement le témoin, du moins d'entendre son audition par le président en leur présence afin de former leur intime conviction.

Nº 36 DE MME NYSSENS

Art. 3bis (nouveau)

Insérer un article 3bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 3bis. — Dans le même code, il est inséré un article 75quater, libellé comme suit :

«Art. 75quater. — Les témoignages qui ont été obtenus en application de l'article 75bis ne peuvent être pris en considération comme preuves que pour autant qu'ils soient dans une mesure déterminante corroborés par d'autres moyens de preuve. »

Justification

La distinction au niveau de la valeur probante du témoignage entre le témoignage anonyme complet et le témoignage anonyme partiel ne se justifie pas dans la mesure où, dans le cadre des articles 75bis, 155bis et 317bis, l'anonymat peut concerner une ou plusieurs données d'identité essentielles du témoin (même le nom du témoin).

L'anonymat partiel tout comme l'anonymat complet peut engendrer de sérieux obstacles à l'exercice des droits de la défense qu'il convient également de compenser. À défaut, il pourrait y avoir incompatibilité avec la jurisprudence de la Cour européenne

Europees Hof voor de rechten van de mens. Dit stemt overeen met het advies van de Raad van State (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 52).

Nr. 37 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 6bis (nieuw)

Een artikel 6bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 6bis. — In hetzelfde wetboek wordt een artikel 155quater ingevoegd, luidende :

«Art. 155quater. — Getuigenverklaringen verkregen met toepassing van artikel 155bis kunnen alleen in aanmerking komen als bewijs, op voorwaarde dat zij in afdoende mate steun vinden in andere bewijsmiddelen.»

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 36.

Nr. 38 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 10bis (nieuw)

Een artikel 10bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 10bis. — In hetzelfde wetboek wordt een artikel 317quater ingevoegd, luidende :

«Art. 317quater. — Getuigenverklaringen verkregen met toepassing van artikel 317bis kunnen alleen in aanmerking komen als bewijs, op voorwaarde dat zij in afdoende mate steun vinden in andere bewijsmiddelen.»

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 36.

des droits de l'homme sur la question. Cela rejoint l'avis du Conseil d'État (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 52).

Nº 37 DE MME NYSSENS

Art. 6bis (nouveau)

Insérer un article 6bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 6bis. — Dans le même code, il est inséré un article 155quater, libellé comme suit :

«Art. 155quater. — Les témoignages qui ont été obtenus en application de l'article 155bis ne peuvent être pris en considération comme preuves que pour autant qu'ils soient dans une mesure déterminante corroborés par d'autres moyens de preuve.»

Justification

Voir justification de l'amendement n° 36

Nº 38 DE MME NYSSENS

Art. 10bis (nouveau)

Insérer un article 10bis(nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 10bis. — Dans le même code, il est inséré un article 317quater, libellé comme suit :

«Art. 317quater. — Les témoignages qui ont été obtenus en application de l'article 317bis ne peuvent être pris en considération comme preuves que pour autant qu'ils soient dans une mesure déterminante corroborés par d'autres moyens de preuve.»

Justification

Voir justification de l'amendement n° 36.